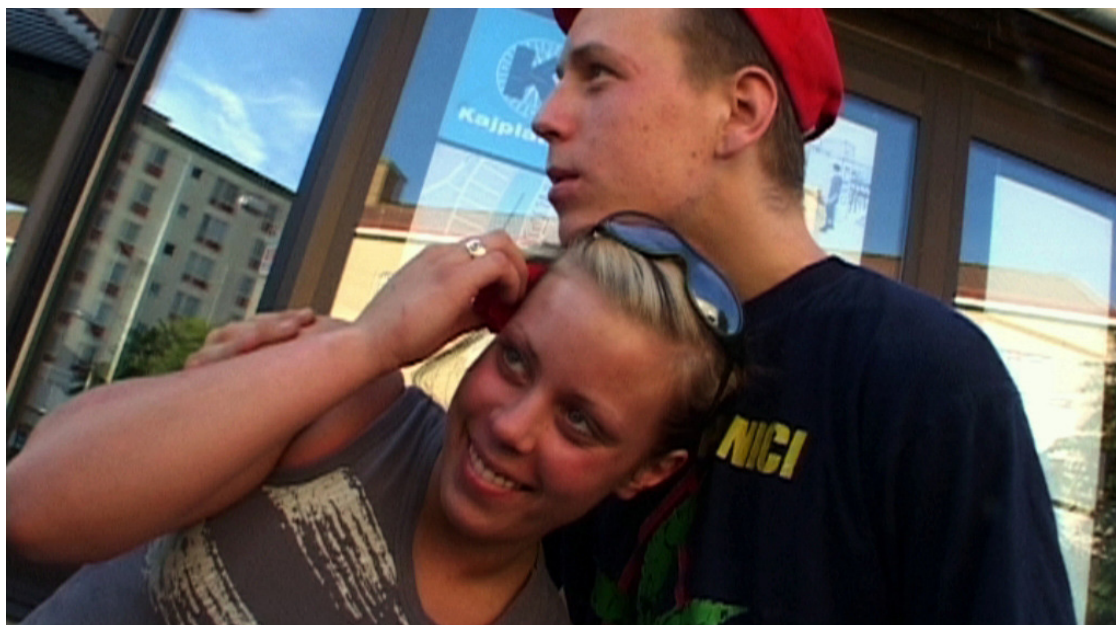

Jag vill inte leva detta livet

Renzo Aneröd och Bo Harringer har gjort en film om ett par Göteborgskillar som glidit snett i livet och tillvaron. Och som alltid när det är rättframt och uppriktigt och man kommer filmens gestalter nära, så fattar man också stor sympati för människorna det handlar om. Henke och Sebbe är bägge i 19-års åldern men redan i 14-15-års åldern började de prova på droger. Ett par killar som definitivt inte fötts med någon silversked i mun. Ett par av deras kompisar har dött av drogen GHB, som blivit populär bland ungdomar i Göteborg men som är mycket farligt. Så när även bästa kompisen Jonny ångestdriven tar sitt liv genom att hoppa från Angeredsbron så ställs det mesta i tillvaron på sin spets.

Rekommenderad från åk 9/gymnasiet

EN FILMHANDLEDNING AV
ANDREAS HOFFSTEN

Handling

Det är april 2005 och kompisarna Henke och Sebbe besöker den plats under Angeredsbron där deras kamrat Jonny dog efter att ha hoppat från bron ner i asfalten. De har skrivit ett avskedsbrev och en hälsning som ligger bland blommor och ljus.

På ett tidigare filmat material ser vi Jonny tillsammans med Sebbe prata om framtiden, om deras drömmar om en vettig sysselsättning. Kanske jobba med bilar i en gemensam firma. Jonnys mamma berättar sen hur det gick till på bron.

Henkes flickvän Hanna håller också på med droger, hon

tog en överdos men klarade sig. De verkar ha ett tryggt förhållande och stöttar varandra. 18 år gammal häktas Henke för grovt rån och medhjälp till utpressning. I häktet får han genomgå en rättspsykiatrisk undersökning. Han är redan dömd sju gånger för mindre förseelser - vilket inte gör saken bättre. Han döms till två år i fängelse och hamnar på en anstalt i Kristiansstad men förs efter diverse bråk över till Fosieanstalten där han medicineras hårt och går upp 30 kilo. "Här är vi för sjuka för ett vanligt fängelse och för friska för psyket", kommenterar han sin situation.

Mamma och syskon besöker honom på fängelset och efteråt hör vi mamman berätta om ett överaktivt men skärpt och känsligt barn. Och sårbart, förstår vi mellan raderna. Också Hanna kommer på besök. Henke är förstås nervös och osäker men till slut sätter han sig bredvid Hanna och de kramas. Henke berättar om allt som hänt - och han säger att han fortfarande älskar henne. "Du är min stora kärlek", säger han.

Så muckar Henke. Syrran och en kompis hämtar honom på fängelset i bil och hemma väntar mamma och kompisar med kaffe och bullar. Hans mamma har fixat ett jobb. Vi ser hur Henke ringer Hanna, men får inget svar. "Hon kanske bytt nummer."

Han börjar planera för att ta upp studierna och funderar på att läsa till fritidsledare.

Samtidigt mår Sebbe dåligt. I en scen följer vi honom när han sitter - rätt så påtånd - och snackar med Henke. Senare börjar Henke skära sig. Han ser syner, inbillar sig att stora djur sitter i rummet, han får svårt att somna. Han söker behandling men medicineras bara alltmer, får droger som Zoloft, ett Sertralinpreparat, alltså ett antidepress-

sivt medel. På vårdcentralen får han Stilnoct, ett bensodiazepin mot kroniska sömnproblem. Mamman säger att till och med i FASS står det att man inte ska ge den typen av preparat till folk som haft missbruksproblem.

Så skär sig Henke igen, denna gång allvarigare och på flera ställen i armen. Sjukvårdare tar hand om honom. "Jag mår inte bra", säger Henke.

Henke börjar tala om att flytta från Göteborg, han orkar inte med att åka under den där "jävla bron" säger han och fortsätter: "Jag ser Jonny falla från bron i mina drömmar. Jag känner bara för att ta en "gobbe" och glömma allt. Jag skiter i det här, det slutar ändå med att man dör i en överdos". Men i telefon lovar han sin mamma att han ska sluta, vilket han säkert sagt vid åtskilliga tillfällen tidigare.

Men Henkes mamma blir mer och mer desperat, hon är rädd att Henke ska ta livet av sig. Han får bara mer och mer tabletter utskrivna, ingen egentlig hjälp mot sina grundläggande problem.

April 2007. Henke gör ännu ett självmordsförsök då han efter vistelsen på sjukhuset tar alla tabletter han kan hitta. Han överlever och tas in på behandlingshem i Småland.

Sebbe har tagit en överdos "kork" men räddas på sjukhuset. Samtidigt har flickvännen slängt ut honom. Han har ingen i världen som bryr sig, känner han.

I filmens sista scen skämtar Henke när han säger: Nu har jag hunnit med ett LVM (lagen om vård av missbrukare), ett behandlingshem och en volta redan innan jag är 20. Nu är jag färdig, säger Henke. Om tio år sitter jag med en fruga och en massa småungar, ler han.

Under eftertexterna får vi veta att fd flickvännen Hanna har slutat med droger men att Henke återigen tagits in på ett behandlingshem.

Drogen GHB

GHB, Gamma-hydroxybutyrat, är narkotikaklassat och förbjudet i Sverige. Missbrukarna dricker GBL, som är ett rengöringsmedel mot bl a klottersanering, detta omvandlas i kroppen till GHB. Den vanligen ofärgade vätskan är mycket farlig och enligt en artikel i Dagens Nyheter (12.8.08) tog Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg emot 127 ungdomar som överdoserat år 2007. Och känslan är att

det ökar. De flesta kommer över drogen via Internet. GHB är starkt beroendeframkallande.

I tidningsklippen beskrivs ofta drogen som en "fattigmansdrog" som gör brukaren kaxig och mycket våldsbenägen. Socionomen Mattias Gullberg som arbetar inom GHB-projektet i Göteborg förklarar: "Det är den värsta drog vi har. Den leder till ett vansinnigt starkt beroende. Vi har ingen behandling som hjälper och till skillnad från andra droger är den livsfarlig i varje ögonblick. Ena dagen ger en kork GHB ett fantastiskt rus. Nästa gång blir du medvetlös." Och lockelsen förklarar Mattias Gullberg med: "Du känner dig stor, stark och kåt med världens bästa självförtroende. Men drogen gör dig också aggressiv och den som missbrukar kan slå ner vem som helst, när som helst." Den ökade sexdriften gör att unga tappar omdömet, sexuella övergrepp är inte ovanligt.

- De flesta, om inte alla, vet om att droger är farligt, ändå är lockelsen så stor och känslan av att jag själv kommer att klara av detta så dominerande. Likafullt halkar många dit och förstör sina liv. Vad kan samhället göra mer än att informera och förbjuda? Vad kan skolan göra? De flesta hyllar friheten på Internet men hur värderar eleverna konsekvenserna?

- Filmen berättar att om du tar en kork, eller kapsyl för mycket av "gobbe" så kan du vara död. Och en svår abstinens med psykosor kan i värsta fall leda till självmord. Filmen beskriver också ett samarbete mellan sjukvård och socialtjänst som haltar betänkligt i fråga om behandlingen av dessa ungdomar. Enligt filmmakarna finns heller ingen egentlig nationell handlingsplan som med krafttag angriper problemet. Vad kan man göra? Hur ser problematiken ut? Var ligger ansvaret?

Samhället och de svaga

I en blandning av ungdomlig osäkerhet och naivitet är det många som provar droger av olika slag, alltifrån cigaretter till starkare och farligare medel som GHB, eller "gobbe" eller "kork" som de säger i filmen. Nu grinar döden Henke och Sebbe rakt i ansiktet. De har förlorat sin nära vän Jonny och sorgen och saknaden är bitvis förlamande stark. Den oskyldiga leken är slut. Och de bägge killarna står plötsligt ganska ensamma i livet, utan tryggt fotfäste i tillvaron. Henke och Sebbe befinner sig i ett sånt läge i livet där det personliga nätverket eller kalla det skyddsnetet är som viktigast. Och är det svagt så är det samhället som ska träda in. Det är det som brukar kallas för den svenska modellen; den solidariska välfärdspolitikens själva grundbult, att jämlikt måna om de svaga.

Men sådan är inte alltid verkligheten. "Jag vill inte leva detta livet" är en hård vidräkning med vårt svenska samhälle och dess sätt att ta hand om de svaga i samhället, om förlorarna.

I media handlar det ofta om drogproblem i relation till polistillslag mot olika ligor och vi förstår att det är stora pengar det handlar om när det rör sig om heroin och amfetamin. Men GHB verkar inte skapa samma rubriker, då brottsligheten inte bryr sig eftersom det inte finns några pengar att tjäna. Vill man vara lite provokativ skulle man kunna säga att; hade det handlat om en drog som tog livet av ungdomarna på inneklubbar runt Stureplan i Stockholm, så hade kanske rubrikerna och därmed uppmärksamheten sett annorlunda ut.

- Berätta om filmens karaktärer, om Henkes flickvän Hanna som också håller på med droger men som lyckas ta sig ur sitt beroende. Och kontakten med Henke som ser ut att sippra bort. I en av filmens scener ser vi Sebbe ganska så påverkad. Och livet går dåligt, hans flickvän slänger ut honom, bilen konstrar. Han tröstar sig med GHB. Hur ser hans framtid ut tror ni?

- Henke har en uppenbar begåvning för att formulera sig i skrift. Han skriver. "Varför ska man leva när man inte har något att leva för. Min självkänsla ligger en halv mil under jorden. Kan ingen byta liv med mig så jag kan få en mamma och pappa som lever tillsammans med radhus, Volvo och hund." Han har en varm och engagerad mamma som bryr sig och som är orolig. Men vi får också veta att pappan är alkoholiserad och även suttit inne. Vad betyder uppväxt och miljö för hur livet gestaltar sig? Hur tror eleverna att det kommer att gå för Henke?

- En analys av filmen skulle kunna mynna ut i att den tydliggör ett svenskt klassamhälle. Hur ser eleverna på det svenska samhället, har vi ett klassamhälle med tydliga klassklyftor?

Henke är en alldeles vanlig kille men också en känslig kille som tyvärr inte har någon vidare bra förmåga att visa det. Han talar mycket om ångest, om depression men han stänger också inne mycket.

- I telefon säger Henke till sin mamma "Jag ska sluta, mamma, ärligt. Jag lovar!" Det är inte lätt att veta vad som bara är något man säger för att komma ur en svår och ledsen situation, eller vad som är uppriktigt menat. Och det är inte heller lätt att som utomstående veta vad som är allvar och inte. Vad kan man göra som medmänniska? Vilket är det egna ansvaret för en missbrukare?

Dokumentärfilm

"Jag vill inte leva detta livet" är en film om hur vi ser på och behandlar våra medmänniskor i Sverige idag. Precis som hos en annan svensk filmare inom samma genre; Stefan Jarls "Dom kallar oss mods" och "Ett anständigt liv".

Henke, Sebbe, Hanna och deras familjer låter kame-

rorna få vara med i sina allra trasigaste ögonblick; i stunder av hopp och glädje men även i stunder av hopplöshet, återfall, depressioner och misslyckade självmordsförsök. Skildringen är både respektfull och samtidigt blytung och frustrerande. Givetvis har det tagit lång tid för filmarna Renzo Aneröd och Bo Harringer att bygga upp ett förtroende hos filmens huvudpersoner för att kunna komma nära. Och deras uppenbart genuina engagemang spelar förstås också en roll.

Samtidigt måste vi förhålla oss kritiska till filmens berättelse. Det vi ser är brottstycken ur en handfull människors liv, väl valda för den historia man vill berätta. Vi vet väldigt lite om vad som sker mellan de händelser kameran fångar.

- Vad tycker eleverna om filmen, är det en viktig historia som berättas? Kommer vi filmens personer nära? Kan vi lita på filmens utsagor?

- Skulle vi möta en påtänd Henke eller Sebbe på gatan skulle vi kanske rygga undan och hålla hårt i väskan. Vilka reflektioner gör eleverna kring hur vi ser på missbrukare när vi som i filmen kommer dem nära och säkert också fattar stor sympati och rentav tycker mycket om dem?

Produktionsuppgifter

Sverige 2008

Producent & foto: Bo Harringer

Regi: Renzo Aneröd & Bo Harringer

Musik: Perkele, We Ghosts & Izoaeph

Tekniska uppgifter

Längd: 72 minuter

Censur: Från 11 år

Format: dvd

Ljud: Dolby stereo

Svensk premiär: 20 mars 2009

Distribution

**FilmCentrum, Box 17099, 104 62 Stockholm www.filmcentrum.se
bestallning@filmcentrum.se, 08 545 275 00**

Redaktion

Barn & ungdom, Svenska Filminstitutet, juni 2009